

Homilie Oekraïens-katholieke gemeenschap Antwerpen

6 maart 2022

Goede vrienden uit Oekraïne,

Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog is in Europa opnieuw een oorlog losgebarsten. Weer worden hele steden gebombardeerd, wordt terreur gezaaid en sneuvelen duizenden slachtoffers. Weer bedreigen één land en één persoon de soevereiniteit van andere landen, gedreven door ongeremd eigenbelang en blinde ideologie. Dit is geen voortuitgang maar een zware terugval in de geschiedenis van de mensheid. Dit is geen teken van ethische helderheid, maar van ethische verblindings. Er zullen decennia nodig zijn om dit materiële en morele kwaad te herstellen. Het standpunt van de katholieke Kerk is duidelijk: de principes van het volkerenrecht dienen altijd en overal gerespecteerd, ook in Oost-Europa. Het wereldgeweten moet deze principes verdedigen en garanderen, met hand en tand. En wat de bombardementen van de laatste dagen in Oekraïne betreft, wil ik een zin citeren uit het Tweede Vaticaans Concilie: *‘Elke oorlogsbehandeling die zonder onderscheid is gericht op de verwoesting van hele steden of grote gebieden met hun inwoners is een misdaad jegens God en de mens zelf; een misdaad die met kracht en zonder aarzelen veroordeeld dient te worden’* (GS, 80).

Bij deze wil ik een oproep doen aan onze orthodoxe broeders van het Patriarchaat van Moskou. Na de val van het communisme hebt u zich hard ingespannen om uw particuliere Kerk weer op de kaart te zetten, zowel in Rusland als internationaal. U hebt daarbij kunnen rekenen op steun uit het westen, en ook uit de katholieke Kerk. Jaren hebben we samengewerkt in de oecumene, zowel in Rome als in de Wereldraad van Kerken. Waar blijft nu uw christelijke vrijheid en uw christelijke moed? Wat maakt dat wij uw stem niet horen, nu de politieke leiders van uw land alle ethische grenzen overschrijden en onze broers en zussen in Oekraïne de dood injagen? Spraken de kerkvaders en de heiligen uit Oost en West dan geen andere taal? Gaven zij geen ander voorbeeld van trouw aan het Evangelie? Wij bidden voor u in deze dagen.

We bidden trouwens ook voor onszelf. Het virus van de oorlog is nog besmettelijker dan COVID-19. Wanneer ik oorlogsgeweld zie, word ik kwaad en boos. Ik zou willen terugslaan, verbaal en fysiek. Het kwaad springt van de ander op mij over. Bliksemsnel nestelt het zich ook in mijn gevoel en in mijn fantasie. In deze veertigdagentijd bidden wij dat het kwaad zich geen meester van ons zou maken.

Dat wij solidair en redelijk zouden blijven, doelmatig en moedig, maar zonder ons door het kwaad te laten meesleuren.

Midden Kiev ligt het Maydanplein. En midden het Maydanplein staat een grote kolom met daarop het beeld van Sint-Michael. De zuil stond er vanmorgen nog. Of de zuil er morgen nog staat, is niet zeker. Sinds de middeleeuwen is de aartsengel Michael de patroonheilige van Oekraïne en van de Oekraïense hoofdstad Kiev. Daarom staat hij afgebeeld op de vlag en het wapen van Kiev. In de ene hand houdt Sint-Michael een zwaard, in de andere een schild, onder zijn voeten vertrappt hij de duivel, afgebeeld als een beest, een draak of een monster. Het verheugt mij daarom vandaag een belangrijke aankondiging te mogen doen. Vanaf morgen zal de Oekraïens-katholieke gemeenschap in Antwerpen verhuizen van de Sint-Andrieskerk naar de Sint-Michielskerk (Amerikalei). Alsof het om een teken van de Voorzienigheid gaat. In de kerk van Sint-Michiel zal de Oekraïense gemeenschap dagelijks kunnen bidden en eucharistie vieren. Tijdens de werkuren zal de kerk openstaan om een icoon te vereren of een kaarsje te branden voor de vrede. In de lokalen van de parochie zullen Oekraïense gelovigen of gezinnen elkaar kunnen ontmoeten. En binnenkort zullen in de pastorie ook de Oekraïense priesters kunnen wonen. In het vooruitzicht van een lange oorlog, van nog veel moeilijke jaren en van wellicht ook vele vluchtelingen, willen we de Oekraïens-katholieke gemeenschap hartelijk ontvangen en ondersteunen. Met medewerking van de stedelijke overheid willen we dit project verder uitbouwen. Waarvoor dank bij voorbaat. Alle praktische informatie zal u in de komende dagen ontvangen via de verantwoordelijken van de Oekraïense gemeenschap, via de priesters en via de sociale media.

En nu willen we verder bidden: vragen dat Gods vrede ons mag verlichten, als een dageraad uit het Oosten. *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.* Lam Gods dat wegneemt de zonde van de wereld, geef ons de vrede. Агнець Божий, що береш гріх світу, дай нам мир.

+ Johan Bonny

Bisschop van Antwerpen